

# Przystanek historia

<https://przystanekhistoria.pl/pa2/tematy/obozy-koncentracyjne/104988,Proces-katow-z-Plaszowa.html>



Członkowie załogi obozu KL Płaszów podczas procesu przed Sądem Okręgowym w Krakowie. W pierwszym rzędzie od prawej siedzą: były komendant obozu Arnold Büscher, Edmund Zdrojewski, Lorenz Landstorfer, Ferdinand Glaser, F.W. Korhals, Andreas Dreer. Wszyscy w wojskowych kurtkach mundurowych pozbawionych oznaczeń i dystynkcji oraz w słuchawkach na uszach. Kraków, 8 stycznia 1948 r. Źródło: CAF (fot. z zasobu AIPN)

ARTYKUŁ

## Proces katów z Płaszowa

OKRES HISTORYCZNY

(1939-1945) II wojna światowa (1945-1948) Pierwsze lata Polski Ludowej

Autor: EWA WÓJCICKA 08.01.2024

W październiku 1942 r. z rozkazu Juliana Schernera, dowódcy SS i Policji w Krakowie, na terenie Podgórze i Woli Duchackiej utworzono obóz pracy – Zwangsarbeitslager Płaszów (ZAL). 10 stycznia 1944 r. został przekształcony w

## obóz koncentracyjny.

8 stycznia 1948 r. w Sądzie Okręgowym przy ul. Senackiej 1 w Krakowie, w sali numer 16, rozpoczął się proces przeciwko osiemnastu członkom załogi obozu KL Kraków-Płaszów. Na ławie oskarżonych zasiedli m.in.: Arnold Büscher (zastępca komendanta obozu, od 13 września 1944 r. komendant oraz dowódca batalionu strażniczego), Ferdynand Glaser, Lorenz Landstorfer, Albert Rödel, Johann Ammering i Edmund Zdrojewski, których oskarżano o uczestniczenie w zabójstwach więźniów, fizyczne znęcanie się nad osadzonymi, kradzież ich mienia. Żaden z oskarżonych nie przyznawał się do zarzucanych czynów, wszyscy marginalizowali swój udział w zbrodniach, mimo obciążających ich zeznań świadków.

### **Obóz w Płaszowie**

Warto pokrótce przedstawić genezę podkrakowskiego miejsca kaźni kilku tysięcy Polaków oraz Żydów. W październiku 1942 r. z rozkazu Juliana Schernerera, dowódcy SS i Policji w Krakowie, na terenie Podgórze i Woli Duchackiej utworzono obóz pracy - *Zwangsarbeitslager Plaszow* (ZAL). Wybudowano go na miejscu dawnych cmentarzy żydowskich. Osadzonymi byli Żydzi z gett w Krakowie, Bochni, Tarnowie, Przemyślu oraz z likwidowanych obozów pracy w Czarnym Dunajcu, Szepiowie, Pustkowie, Stalowej Woli.



**Fragment obozu KL Płaszów z placem apelowym (fot. z zasobu AIPN)**



**Panorama obozu KL Płaszów -  
widok od wzgórza nad  
Bergstrasse, z wieży  
przeciwlotniczej (fot. z zasobu  
AIPN)**

7 lipca 1943 r. Niemcy wydzielili z istniejącego ZAL Płaszów obóz pracy wychowawczej dla Polaków – *Arbeitserziehungslager* (AEL), kierowany przez Lorenza Landstorfera. Początkowo więźniami były osoby skazane za przestępstwa pospolite, a w późniejszym okresie również członkowie ruchu oporu. Przebywali tu ponadto Polacy pochodzący z podkrakowskich, spacyfikowanych przez okupanta, miejscowości, jak Sułkowice czy Wola Justowska.

10 stycznia 1944 r. istniejący obóz pracy przekształcono w obóz koncentracyjny – *Konzentrationslager* Płaszow *bei* Krakau – KL Płaszów. Był on również obozem przejściowym dla Żydów z Węgier. Stąd transportowano więźniów do innych obozów koncentracyjnych. Ostatnich osadzonych, ponad 600 osób, 14 stycznia 1945 r. skierowano do KL Auschwitz. Wówczas Płaszów opuścił również Kurt Schupke, ówczesny komendant obozu.

### **Wyrok dla zbrodniarzy**

Po kilkunastu dniach procedowania, 23 stycznia 1948 r., Sąd Okręgowy w Krakowie wydał wobec oskarżonych następujące wyroki: Arnold Büscher (po rewizji wyroku w 1949 r.), Lorenz Landstorfer, Ferdinand Glaser oraz Edmund Zdrojewski zostali skazani na karę śmierci. Próbowali oni odwoływać się od zasądzonego orzeczenia do sądu wyższej instancji oraz zwrócili się o ułaskawienie do prezydenta, jednak zabiegi te okazały się bezskuteczne. Wyroki wykonano w więzieniu przy ulicy Montelupich w Krakowie.



**Członkowie załogi obozu KL  
Płaszow podczas procesu przed  
Sądem Okręgowym w Krakowie.**

**W pierwszym rządzie od prawej siedzą: były komendant obozu Arnold Büscher, Edmund Zdrojewski, Lorenz Landstorfer, Ferdinand Glaser, F.W. Korthals, Andreas Dreer. Wszyscy w wojskowych kurtkach mundurowych pozbawionych oznaczeń i dystynkcji oraz w słuchawkach na uszach. Kraków, 8 stycznia 1948 r. Źródło: CAF (fot. z zasobu AIPN)**



**Skład sędziowski podczas procesu osiemnastu członków załogi obozu KL Płaszow (w tym Arnolda Büschera) przed Sądem Okręgowym w Krakowie. Pośrodku (3 od lewej) przewodniczący składu dr J. Różański, wiceprezes Sądu Apelacyjnego w Krakowie. Kraków, 8 stycznia 1948 r. Źródło: CAF (fot. z zasobu AIPN)**

Pozostałych dwunastu członków załogi obozu skazano na długoletnie kary więzienia. W trakcie procesu żaden z oskarżonych nie okazał skruchy. Niestety tylko nieliczni ponieśli karę, spora część esesmanów z obozu w Płaszowie zdołała uniknąć sprawiedliwości, jak m.in. Willi Eckert czy Arwid Janetz.

Amon Leopold Göth, komendant płażowski obozu w okresie od 11 lutego 1943 do 13 września 1944 r., został skazany wyrokiem z 5 września 1946 r. na karę śmierci. Wyrok wykonano 13 września 1946 r.

Więcej interesujących materiałów na profilu **Archiwum IPN**



---

**Arnold Büscher, były komendant obozu KL Plaszow i główny oskarżony w procesie osiemnastu byłych członków załogi obozu KL Plaszow przed Sądem Okręgowym w Krakowie. Kraków, styczeń 1948 r. Źródło: CAF (fot. z zasobu AIPN)**



---

**Arnold Büscher (w okularach) i Edmund Zdrojewski, główni oskarżeni podczas procesu osiemnastu członków załogi obozu KL Plaszow przed Sądem Okręgowym w Krakowie. Kraków, styczeń 1948 r. Źródło: CAF (fot.**

z zasobu AIPN)

COFNIJ SIĘ